

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Adolf Steiner în Hamburg (Germania).
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole neracoste se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere armonă — și timbru de 30 cr. pentru fe-care publicare.

Limba română dincoace și dincolo de Laita.

Sibiu 1 Februarie.

Românii, cari locuiesc în mase compacte în partea resăriteană a imperiului austro-unguresc, după natura dualismului, sînt împărțiți în două. Partea cea mai mare, peste două milioane și jumătate, locuiesc pe șesurile dintre Tisa și munții apuseni ai Transilvaniei, dela marginea Ungariei propriu de meadă și până aproape la cele despre meadă noapte și în toată Transilvania. Cei, cari se țin de Cislaiania, sînt în Bucovina și formează restul din cele trei milioane de Români de pe teritoriul monarhiei Austro-Ungariei.

Intr'o monarhie poliglotă cum este Austro-Ungaria, anumite elemente cum este și elementul românesc, au drept a nu fi nivelate până la ignorare de unul sau și de două elemente. Credem dară că Români, dacă pretind ca limba lor să fie respectată de jos pînă sus și în instrucțiune, o fac și în puterea unui drept natural, ce porcede din însași firea compoziției monarhiei și încă fără de a se vătămă întregitatea statului cât de puțin.

Cum sînt Români tratați în statul unguresc este cunoscut. Afară de două catedre de limba și literatura română la universitatea din Cluj și Budapesta, statul unguresc pentru dezvoltarea ei nu face nimica, decât doară că vîră limba maghiară pînă în scoalele elementare, susținute de confesiunile noastre.

Pe când stăm așa cu limba în instrucțiune, acolo, unde Români sînt mai mulți, unde elementul român e mai bine reprezentat, în cealaltă parte, unde sînt cei mai puțini stă lucrul altfelui. Nici acolo nu e împărțea dreaptă, o scim și aceasta. Și acolo se susțin gimnasia și alte instituite cu limbă străină din averea românească. Însă ori și cum, acolo se respectă mai mult decât se respectă la noi limba noastră națională. Acolo, la universitatea din Cernăuți, se propun în facultatea teologică și și numai provisoriu, mai multe obiecte în limba română și acum de curînd la propunerea lui Dr. de Zotta, deputat la senatul imperial, în comisiunea bugetară, s'a primit reintroducerea limbii române în facultatea teologică și în seminarul teologic.

Acum întrebăm cu cât pot fi mai rîi Români cu milioanele în Ungaria decât puținele sute de mii în Cislaiania? Pentru ce acelora statul le concede până și limba de propunere la universitate și nouă să ni se facă greutatea la învățarea limbii noastre pînă și în scoalele elementare? Fr. Deak a dis la anul 1863: „Și dacă oare când vom avé earăși cuvînt la preturarea causerelor noastre comune, atunci vom fi drepti cătră toate religiunile, toate naționalitățile din patria comună.”

În ședința dietală dela 24 Ianuarie 1872 același bărbat de stat a dis: „Trebuie să ne nisum a face plă-

„cute instituțiunile patriei tuturor naționalităților din Ungaria...”

Tot atunci fiind vorba despre instituite de cultură și Deak: „Eu sciu cât de cu greu a fost în tinerețele mele ași căștiga omul cultură în o limbă străină: de aceea trebuie să înlesnim calea pentru ori și cine de a se cultiva și aceasta se întemplantă numai atunci, dacă noi ori și cui i vom face posibilă se cultiva în limba sa proprie.”

Ce distanță între Deak și între bărbații de acum din fruntea trebilor Ungariei! Acela recomandă mesuri, prin care să se promoveze cultura egal între toți locuitorii țării, și acestia departe de a se îngriji de instituite confesiunilor noastre care sînt, și a le tinde mână de ajutoriu, declamează în toate părțile țermurirea limbilor naționalităților nemaghiare și votează detragerea puținelor ajutoare ce statul le da institutelor noastre sub alte sisteme.

Nu le dicem aceste pentru ca să muiem inimile cele împetrite față cu trebuințele noastre de cultură, pentru că o scim prea bine, că ar fi numai glasul celui ce strigă în pustie. Le dicem înse numai pentru ca să constatăm încă odată pozițiunea noastră cea îngreunată, care o așteptam mai puțin dela o eră, carea înainte de a se introduce promitea cu gură largă tot felul de bunătăți.

Revista politică.

Sibiu, în 1 Februarie.

Avînd dieta Ungariei o pauză de câteva zile, pare că și lumea politică din Ungaria pausează. Cu atât mai tare se pare că se va rescolu viforul dela 20 Februarie încolo, când se va începe desbaterea bugetului Ungariei.

De dincolo de Laita avem să înregistrăm de astădată un eveniment de almintrea de toate zilele, pentru noi Români înse, în zilele grele în care trăim, ori și cum, ceva mai îmbucurătoriu.

În decursul desbaterilor ce s'a urmat în zilele acestea în comisiunea bugetară a senatului imperial vedem că figurează și universitatea din Cernăuți.

Cu ocaziunea desbaterii asupra cifrei pentru universitatea aceasta, deputatul Dr. de Zotta, într'un discurs mai lung, vorbește despre raporturile limbistice ale universității și combate în general limba nemțească ca limbă de propunere în facultatea teologică a acelei universității.

Ministrul Stremayr dice, că încă dela 1877, la facultatea aceasta, cu toate că numai provisoriu, dar un șir de obiecte se propun în limba română.

Deputatul D. de Zotta propune în cele din urmă resoluțiunea următoare: „Guvernul este provocat a reintroduce limba română în facultatea teologică și în seminarul teologic din Cernăuți. Resoluțiunea s'a primit. Dacă ar

avé aceeași soartă resoluțiunea și în ambe casele ale senatului imperial.

Crisa ministerială din Cislaiania este cel puțin pe drumul amănării. Fluctuațiunea politică între dreapta și stînga este încă neaședată și nu se scie în care parte se vor aședa valorile.

Recunoșcerea României din partea Franței, Germaniei și Englierei care, dice „P. Ll.”, are să urmeze cât de curînd, au Români, dice aceeași foie, de a o mulțami în mare parte Austro-Ungariei. Și contele Andrassy și mai târziu și Haymerle s'au întrepus cu căldură pentru recunoșcerea României la puterile apusene. Foia budapestană adauge, că diplomații austro-unguresci au clarificat pe cei ai puterilor apusene, că referințe interne n'au conces ca România să corespundă într'u toate (?) articolului 44 al tratatului dela Berlin. De altă parte înse România este foarte prevenitoare față cu Mahomedanii din Dobrogea. Pe când în Bulgaria Mahomedanii sînt persecutați în toată forma, în România de preste Dunăre, se bucură de cele mai mari favoruri.

Lor li este concesă exercitarea religiunii lor în toată estensiunea. Că sătoriu și dreptul de ereditate se regulează pe aședemintele religiunii mahomedane. Musulmanilor li se da un seminariu cu profesori, pe cari, li se concede, a' aduce dela Constantinopole. Ei nu se vor înrola în miliția de linie, ci numai în cea locală, unde li se concede a purta fice și turban. Proiectul care regulează toate aceste, demonstră toleranța românească, unde toleranța este admisibilă.

Cumcă Jidovii nu se pot bucura de asemenea toleranță o dovodește o broșură apărută de curend din condeul profesorului En. Treitschke, renumit în publicistica germană, care demonștră, că Jidovii, în Germania, sînt un pericol pentru societatea de acolo, căci sînt o rasă, care nu se asimilează, ci tinde să domineze pe răsă, care este baza statului.

Serbia de o parte, Italia cu „irredenta” de altă, alungă necontentenii somnului de pe pleopile unor foi din Budapesta și din Viena. Și Serbia și Italia primesc lecțiuni gratuite dela „P. Ll.” Cea dintăiu în privința juncțiunilor drumurilor de fer, cea din urmă în privința „irredentiei”, amenințându-le cu urmări grele, dacă nu vor urma sfaturilor ce li le dau foile din cestiune.

Cestiunea macedo-română.

Dar, putem vorbi de o cestiune macedo-română în înțelesul politic, căci eacă ce față primesc năzuințele, de a scăpa naționalitatea Macedo-Românilor, în comunicările următoare, adresate cătră „Politische Correspondenz”, una din Iania 1 Februarie și cealaltă din Constantinopole:

„Deja de un timp mai îndelungat atât în București cât și în alte orașe ale României s'au întemeiat comitete de scop, de a respândi (?) Red. Tel. rom.) limba și scrierea românească în provinciile turcesci Epir, Tes-

lia și Macedonia. Spre scopul acesta era să se întemeieze în provinciile aceste școli cu limba română ca limbă de instrucție. Precum se aude, guvernul românesc nu stă chiar departe de năzuințele aceste, și este cunoscut, că el a dat acestor comitete sprigunul seu prin asignare de bani. Încă înainte cu doi ani a sosit în Iania un a-nume Apostolos Margaritis* ca delegat și plenipotențiat al comitetelor acelorora române, care agita între poporațiunea, ce vorbește românește (!) (Țințari), din amintitele provincii turcesci mai întâiu cu deosebire în direcția aceea, că el cerca a o îndupleca, a-și trimite copiii sei în școlile, ce se vor înființa în curînd și în cari se va instrua gratuit în limba sa maternă. Până acuma înse s'au deschis numai două școli de aceste. Se mai dice, că la recercarea legațiunii române din Constantinopole Vali de aici a primit mandat prin ordin vezirial, a lua propaganda românească din cercul seu sub scutul seu. Motivul acestei preveniri din partea Porței nu este greu de găcit...”

Din Constantinopole se scrie: „Ministrul de interne, Mahmud Nedim Pașa, a acceptat mai de curînd un memorandum interesant, ce ne pune în perspectivă ivirea unui factor politic nou în Macedonia și în Tesalia în timpul cel mai de aproape. Un memorandum redactat de notabili români cercară a aduce la valoare drepturile Românilor, cari viețuiesc în provinciile amîndouă împrăsciați, și a căror număr se constată a fi de cel mai puțin 800,000 suflete. Autorii dau lui Mahmud Nedim și Porței s'vatu stăruitoriu, a propaga dezvoltarea naționalității române, și a o emancipa de clerul fanariot prin îngăduirea de a întemeia școli și biserici proprii românesci cu preoți românesci. Români eliberați de jugul urgisit al Grecilor ar fi supușii cei mai credincioși ai Sultanului și ar paralisa intrigele grecesce în provinciile, la cari rivnesc Grecii. Un pasău în amintitele provincii atrage atenția asupra „ințrigelor austriace (!)”, ce nu sînt mai puțin de temut ca și cele grecesce; Români înse ar paralisa cu succes pe unele ca și pe altele.”

Proiectul despre Bosnia și Erțegovina în casa magnaților unguresci.

În 7 Februarie casa magnaților a discutat proiectul de lege despre administrarea Bosniei și a Erțegovinei. Discușiunea asupra acestui proiect, care a întinpat o o pozițiune atât de inverșunată în casa reprezentanților țerei, nu s'a putut străcura fără greutatea nici în casa de sus. Proiectul fu combătut asupra și anumit dintr'o parte, de unde nu se aștepta nime la o rezistență gravă: din partea archpp. din Agria, Samassa. Dar lăsam să urmeze desbaterea însăși, care ne va înfățișa mai bine această o pozițiune. Primul orator

* Cunoscutul Apostol Mărgărit. Red.

Contele I. Schmid egg: La apărarea acestui proiect de lege se ivesc întrebarea, dacă administrarea Bosniei și a Erțegovinei, după natura sa, se ține de competența guvernului comun sau, fiind că art. XII: 1867 nu cuprinde nimic în această privință — este de lipsă să se ia dispozițiuni separate. Proiectul subternen ar fi de prisos, dacă întrebarea de mai sus n'ar fi controversată. Proiectul de față va lărgi sfera de competență a delegațiilor și aceasta nu ar trebui să se facă fără a se modifica legea despre pactul dualistic. Oratorul se teme că prin acest proiect delegațiile vor deveni o corporațiune permanentă și prefacerea lor într'un parlament central va fi numai o întrebare de timp.

Asigurarea, că această dispoziție legală e numai provizorie, nu merită încredere, pentru că nu e hotărâtă durată provizoriului. Ori cum se va decide chestiunea, pactul dualistic dela 1867 se va altera. Mai puțin îngrijitoare ar fi modalitatea, ca administrațiunea acelor țeri să se transpună ministerului comun și ambele parlamente să își reserve influența și controla. În fine respinge proiectul de lege.

Br. Ios. Vécsey se declară de asemenea contra proiectului. E de mirat, dice oratorul, că opiniunea publică nu se poate liniști ușor asupra acțiunii noastre în orient. Causa poate că este cea că modul de executare nu corespunde așteptărilor poporului. Simțul de nesiguritate a cuprins inimile. Și spiritele se întărită și mai tare prin sulevarea unei chestiuni constituționale. Oratorul regretă, că bărbații, cari conduc statul, nu au luat din timp dispozițiile de lipsă pentru a regula afacerea ce s'a ivit acum. Ei sânt siliți acum se creeze un aparat complicat, dela care inse oratorul nu așteaptă nici un rezultat. Din aceste motive nu sprijinesc proiectul de lege.

Contele I. Cziráky: Noi am ocupat Bosnia și Erțegovina pe temeiul tratatului din Berlin; ocupațiunea ne impune datorința de a ne și îngriji de administrarea acelor țeri. Influența Ungariei asupra acestor provincie e întemeiată pe o tradițiune de mai multe veacuri și pe situațiunea noastră teritorială. Pană la invasiunea turcească Ungaria a exercitat o supremație asupra acestor țeri; coroana Ungariei n'a renunțat nici când dela dreptul seu de protecțiune și nu putea să renunțe, căci și jurământul de încoronare nu permite să renunțe.

Distrugerea Turciei ne silesc să înlocuim influența ei cu a noastră, și aceasta pentru a împedea unele formațiuni periculoase. Provizoriul va înceta îndată ce vor permite relațiunile de acolo. Oratorul nu seice ce mesuri să se ia în locul celor propuse. În anul 1867 nu s'a putut prevedea situațiunea, în care ne aflăm azi.

Care este spiritul legii dela 1867 și al discusiunilor de atunci? S'a enunțat în acel an, că din timp în timp pot să vină întâmplări, care se reclame dispoziții și aceste se vor lua cu învoarea ambelor state. Un asemenea cas e cel de față. Transpunând administrarea acelor țeri la amândouă parlamentele, cum ne a propus un preopinant, noi am crea o procedură grea și incurată și prin aceasta trăgătoare cauză ar suferi. Neesistând alt mod de rezolvire oratorul recomandă primirea proiectului.

Archiepiscopul Ios. Samassa: Demnitatea, onorarea și interesele monarhiei cer deopotrivă să ne îngrijim de administrarea țărilor ocupate. Deslegând aceasta problemă, după cum ne demândă rațiunea și datorința, putem spera că vom împărtăși aceste popoare cu binecuvântările păcii și ale muncii. Vom avea atunci și simțul

de bucurie ca „nos primus aequis oriens afflavit anhelis. Illic sera rubens accendit lumina vesper”.

În privința acestei datorințe a noastre nu poate să existe o diferență de opinii nici la aceia cari nu aprobă direcțiunea generală a politice noastre orientale. Este însă îndreptățită o diferență de opinie în privința modului cum împlinim această datorință.

Oratorul schițază modificățiunea ce a făcut-o casa deputaților la §. 1 a proiectului și dice că e o eroare atât în cazul când se afirmă, că guvernul comun se îndreucează a exercita influența sa asupra administrațiunii Bosniei „în spiritul” art. de lege XII: 1867 cât și în cazul când s'ar afirma ca el s'ă facă aceasta „în înțelesul” legii citate. Care a fost ideea ce a condus pe legislator la crearea art. de lege XII: 1867? A scuti independența individuală a națiunii și prin aceasta pe Ungaria, de a se contopi într'un corp de stat cu țările edreditate.

Pe acest teren legislatorul s'a întelnit cu stăruințele demne de recunoștință ale predecesorilor nostri; dar în privința mijloacelor relative la realizarea și asigurarea scopului, ei s'au abătut, având în vedere relațiunile între care trăia națiunea. Pre când predecesorii nostri au accentuat independența națiunii numai în legi generale, legislatorul dela 1867 s'a silit să asigure relațiunile și condițiunile legământului nostru cu statul vecin în mod detaiat și durabil.

S'a realizat atunci un pact, de natură a corespunde la postulatele raportului și a asigura în același timp drepturile noastre naționale și a preveni astfel s'gduirile care se repetau atât de des în trecut. Din acest motiv s'au precizat afacerile comune ce rezultă din legământ și s'au stabilit și modalități, după care amândouă statele și exercită drepturile și influența lor asupra afacerilor comune.

Interpretând această lege cu intențiunea cu care s'a creat, noi vom afla, care sânt afacerile comune, date în competența forurilor create printr'nsa — a guvernului comun și a delegațiilor. Aceste sânt afacerile comune care rezultă din sancțiunea pragmatică și care prin natura lor cer o rezolvire comună. Stând asta: poate se abate spiritul acestei legi, care dă viață literiei, dela sensul legii, pe care l' exprimă cuvintele? Se pot da „în spiritul” sau „în sensul” acelei legi în competența ministerului comun alte afaceri decât cele normate precis în lege? Potu-se transpune la guvernul comun afaceri, care după explicarea clară și intențiunea legii sânt rezervate pentru amândouă statele monarhiei? Oratorul răspunde la aceste întrebări cu „nu,” pentrucă administrarea Bosniei și a Erțegovinei după părerea sa nu este o afacere care se ține de sfera de drept a guvernului comun. Această afacere nu emană dela sancțiunea pragmatică și nu reclamă a fi rezolvită pe cale comună. (Aprobare).

Proiectul de față lărgesc sfera de drept a guvernului comun în contra sensului și spiritului legii dela 1867; prin aceasta se alterează în mod esențial natura acestei instituțiuni. Prudența de stat a sfidat că această instituțiune nu e periculoasă din punct de vedere al dreptului de stat și aceasta togma pentru natura ei imperfectă. Togma organizațiunea imperfectă este elementul, care ne a luat posibilitatea unei nedreptățiri, dar ne a lăsat posibilitatea unei ajutorări (*injuria faciendae potestatem ademit, auxilii ferendi reliquit*). Lărginduse sfera de drept a acestei instituțiuni prin proiectul de față, este foarte apropiat pericolul ca tesa de mai sus să se inverșă. Acest pe-

ricul amerință forma dualistică a monarhiei, căci el desbrăcând legea dela 1867 de puterea sa deschide drumul la o formă de stat necompatibilă cu dualismul. Din aceste temei dispozițiunea aceasta este o negățiune a spiritului legii dela 1867 și o rătăcire politică.

Avem înaintea noastră o întrebare organică și la deslegarea ei nu trebuie să uităm pericolul ce amerință constituțiunea noastră, nu luptele care au împedecat progresul nostru. Oratorul nu și poate ascunde temerea că primindu-se proiectul se va crea un mijloc pentru alterarea instituțiilor noastre ocrotite cu atâtă grije. Cumcă aceasta temere nu este fără temei se dovedesc prin stăruința ce se manifestează în altă parte, stăruința, de a lărgi sfera de drept a guvernului comun și a delegațiilor și a face posibilă pe calea aceasta centralisațiunea, care totdeauna a fost respinsă din partea națiunii. Ministrul president, după cum a mărturisit însuși, s'a luptat cu acest curent. Contrarii s'au mulțumit ocamdată cu acest proiect cercând a și pune printr'nsul un temein, din care să se surpe terenul pe care ne credeam siguri. Căci spiritul iminent unei legi trebuie respectat mai ales când legea atinge instituțiunile constituționale ale unei țeri. Această chemare i se cuvine în linia primă casei de sus, în care popoarele caută o garanție și linișcirea contra pericuilor de sumeție — ori din care parte ar veni ei.

Această precauțiune ni o impune modalitatea cuprinsă în proiect, care ne amerință una dintre garanțiile constituțiunii noastre. Respingând cea modalitate noi vom preveni mulți periculi. Și luptele ce le vom avea contra acestor periculi, ne deschid numai o slabă perspectivă pentru succes, pentru că forțele materiale și morale, care în trecutul cel mai recent au dus cauza noastră la victorie, astăzi sânt slăbite și micșorate. În sfergît tot va învinge dreptul, dar efectul va fi păgubitor națiunii. Oratorul declară apoi că nu primesc proiectul pentru §. 1., care cuprinde o ficțiune și nu ar vră să adereze la o dispozițiune legislativă, despre a cărei dimensiuni creatorul pactului dualistic ar pute se dică cu Cicero: *Quaeris deinceps qui nunc sit status rerum, et qui meus. Republicae illum statum, quem times, ego divino consilio confirmatum putabam et qui honorum omnium conjunctione et auctoritate consulas mei fixus et fundatus videbatur, nisi quis Deus nos resperet sublatum esse scito, de manibus hoc uno iudicis*.

După bar. Ios. Rudnyánszky, care adoptă proiectul, ia cuvântul Ministrul president C. Tisza. Mai întâiu premise că e greu a răspunde *ex abrupto* la discursul excelent al archiep. din Agria, după aceasta trecând la obiect începe a combate aserțiunile preopinanților. S'a spus că opiniunea publică de azi nu se poate liniști asupra politice noastre orientale, precând ea în anii 1859 și 1866, în cari am suferit desastre, s'a liniștit în puțină vreme după catastrofe. Causa acestei aparențe este cea că noi atunci nu am ocupat provincii noue, de care aveam să portăm grige, ear pentru provinciile perdute nime nu și sparge capul. Nu înțeleg cum unii preopinanți aprobă scopul și condamnă mijloacele. La noi ori ce politică, de ar avea scopuri finale și rezultate cât de bune, întimpină greutăți. S'a accentuat mai departe: casa de sus trebuie să fie cu precauțiune în față cu un proiect atât de periculos. Recunoșc rorul casei de sus, de a fi precaută dar, dacă a fost vre-odată precauțiunea la loc, apoi e cu siguranță în cazul de față, când trebuie să ne îngrijim ca în viața de stat să nu se creeze un

spațiu gol, un *vacuum*, căci nimic nu promovează caosul așa bine decât crearea unui atare *vacuum*. Al doilea lucru, de care trebuie să ne ferim cu grige, este acela, ca să nu sustragem vieții practice condițiunile necesare pentru dezvoltare: trebuie luate pe cale legislativă toate măsurile de lipsă ca să nu ne surprindă periculi, de cari s'a vorbit.

Încât pentru pericolul ce ar rezulta din acest proiect pentru organismul dualistic al monarhiei, convicțiunea mea este aceea că numai un lucru poate să pericliteze sistemul dualistic: când noi am înfațișa dualismul ca un organism, care ar face monarhia necapabilă pentru o acțiune esternă energică și cu efect și care nu ar fi în stare să mistue acuișițiunile unei asemenea acțiuni. Administrarea Bosniei și a Erțegovinei nu încapă nici în competența parlamentului unguresc nici în celui austriac: dacă nu se poate transpune nici delegațiilor și guvernului comun, cum dic unii, atunci nu avem la cine o transpune și monarhia cu sistemul dualistic nu va pute porta nici o politică esternă, nu va fi în stare să absoarbă rezultatele politice esterne.

Un preopinant a spus că dacă provinciile ocupate s'ar administra de guvernul comun cu controla delegațiilor, aceasta administrare ar involucra vătămarea a art. de lege XII: 1867; dar dacă aceasta administrațiune s'ar da guvernului comun rezervându-se controla directă a ambelor parlamente, aceasta n'ar vătămă art. de lege citat. Față cu o asemenea afirmațiune trebuie se observ, că în legea citată nu se află nici o urmă despre o comunicare directă a guvernului comun cu unul dintre ambele parlamente. Aceasta ar contradice și cu spiritul legii, căci legea a avut intențiunea ca ministrii comuni să nu aibă nici o iniriuriță asupra afacerilor interne ale ambelor state. Afacerile Bosniei și Erțegovinei sânt afaceri comune, ear nu interne, căci ocupațiunea este rezultatul politice esterne comune pe basa tratatului dela Berlin.

Este adevărat că legea dela 1867 nu vorbesce de ocupațiunea Bosniei și a Erțegovinei. Și aceasta e lucru firesc, căci la crearea pactului dualistic trebuiau regulate alte chestiuni și legislația nu putea să aibă chemarea a se ocupa de eventualități viitoare. Ar fi și o prepotență când o legislativă ar hotărî cu țeci de ani înainte, ce ce trebuie făcut în cazul unei ocupațiuni sau cuceriri. Cât pentru curentul centralistic, atins de Escel. sa asigur, că eu nu am avut lupte cu centraliști ci cu bărbați, cari înțelegeau art. XII: 1867 altfel decum îl înțelegem eu, și poate că ei aveau drept, într un cât testul austriac din legea numită, care se referese la cazul de față, nu este identic cu testul unguresc.

Deci pot să dic că în loc de a fi noi învovățiți, mai bine ar trebui să se declare de un triumf al ideei unguresci și al spiritului dualistic faptul, că proiectul în desbatere s'a subternenut în amândouă statele monarhiei.

Escelența Sa s'a provocat la creatorul pactului dualistic. Eu cred că adevărata venerațiune pentru un bărbat mare nu consistă în întrebarea: ce ar dice densus când ar fi de față? căci nu ne este dat noue a hotărî, că în ce mod ar fi judecat situațiunea a cel spirit care a fost mai mare decât noi toți. Eu cred că, dacă ar fi posibil să auzim azi glasul, el ar dice: Lăsați-mă în pace și nu cereați a face din suvenirea mea o armă contra celorlora, cari luptându-se contra atacurilor de tot felii se silesc a conserva forma dualistică a monarhiei și a asigura între marginile ei independența și existența constituțională a Ungariei.

(Aplaus viu.) Cer adoptarea nemodificată a proiectului de lege.

Proiectul de lege s'a adoptat nemodificat.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Hațeg la 26 Ianuarie st. v. 1880. Mult onorate d-le redactor! Primind subscrierul provocarea on. comitet central din Sibiu cu datul 27 Decemvre a. tr., pentru ajutorarea inundațiilor, am invitat pe Duminica din 6/18 Ianuarie pe mai mulți dintre fruntașii opidului nostru la o conferență amicală. Cu această ocaziune aflându-se prezenți câți-va indivizi din reuniunea meseriașilor noștri: tâlpări și cismași, aceștia se apromiseră, că și până când s'ar pot aduna ceva pe altă cale în favoarea nenorociților, deșii vor stărua ca reuniunea menționată, să aranjeze un bal în favoarea aceluiași; spre care scop, reuniunea și a ales apoi un comitet dintre membrii sei, în persoanele d-lor: Marcu Todosie preș. Todor Făgăraș, controlor. Sigism. Muntean, notariu. Avram Teigrădean, Avram Ciuc, Todor Doboși și Avram Serafim. Acest comitet făcând pregătirile necesare, a mai esperat tot odată, ca speșele balului cu puțină excepțiune să se acopere din lada reuniunii.

Deci fiindu-se acest bal în sara din 19/31 Ianuarie, subscrierul sum însărcaț din partea amintitului comitet a Vă trimite aci M. O. D-vstre rezultatul venitului acestui bal, în sumă de 50 fl. adecă cinci-deci fl. v. a. și anunit dela

D. D. Nicolau Todosie 1 fl., Ioan Baciu 1 fl., Ambr. Bersan 1 fl., C. Dané 2 fl., A. Weber 1 fl., Fr. Kolbert 1 fl., N. Bernath 1 fl., K. Schillinger 1 fl., I. Schuleri 1 fl. 20., S. Nemeș 1 fl., R. Groschek 1 fl., B. Densușan 1 fl., L. Kossofski 1 fl., I. Gross 1 fl. I. Raț 2 fl. L. Ciuciu 1 fl., D. Peovici 1 fl. 20 cr., P. Oltean 1 fl. 20 cr., F. Muntean 1 fl., I. Seps 1 fl. 20 cr. I. Muntean 1 fl. 20 cr., N. Serafim 1 fl. 20 cr., G. Costa 1 fl. 20 cr., Ch. Motocu 1 fl. 20 cr. A. Popescu 1 fl. 20 cr., I. Vasici 1 fl. 20 cr., M. Murariu 1 fl. 20 cr., S. Borha 1 fl., St. Șelariu 1 fl., S. Ferentz 1 fl. Al. Serafim 1 fl., K. Betegh 1 fl., Ed. Grill 1 fl., B. Iăno 80 cr., L. Dané 80 cr., Iul. Ciuciu 80 cr., I. Feit 80 cr., D. Pop 80 cr., P. Leca 80 cr., M. Vilt 80., N. Sunzian 80 cr., Al. Baiu 80 cr., I. Alecsu 80 cr., S. Ferentz 80 cr., Iul. Popovicu 80 cr., I. Robescu 80 cr., Il. Popovicu 80 cr., Fr. Baes 80 cr., I. Nistor 80 cr.

Ioan Raț m. p.,
protopresbiter.

Cum se face politică pe sate.

Ianuarie 1880.

(Urmas).

Vedem bine cum fac domni cu pădurile. Nu mai încetată de a ne asurși urechile cu vorbe frumoase: „să grijim pădurile” Va fi om cu minte pe lumea asta, care să ăca: „să prădăm pădurile?” Și noi oameni cu puțină carte și fără carte pricepem cât de folositoare sunt pădurile grigite și neprădate. Dară în mintea noastră cea fermurită nu incupe judecata domnească: „peară satul, numai pădurea să trăiască.” Noi adecăteva judecăm așa: este bine să nu prădăm pădurea, cu alte cuvinte, să nu tăiem din ea cu vreme și fără vreme, când trebuie și când nu trebuie, fără nici o socoteală. Dară când dă Dăeu câte o earnă grea, eară să nu lăsam pe omul sărac să degere în căsuța lui cu miuere și cu copii cu tot de dragul pădurei, o porție de lemne pentru un om sărac nu justiese pădu-

rea. Se întâmplă însă altfelui. Domni hotărăsc să nu se taie în anul cutare nimica din padure, și poate câte odată o măsură de aceste nu e rea, mai ales când eara e mai domoală și să răcimă se poate ajuta în lipsele ei cu altecele în loc de lemne, precum: cu coceni, tului, ogrinji și alte de felul acesta. Cine inse se poate pune în poară cu umbletul vremilor? O earnă grea ca și cea din anul acesta nu întreabă de sfaturile oamenilor. Ei bine! porunca este poruncă, earnă în coace ernă incolo. Veți inse pe câte un betrân gârbovit care dacă adună vre o câteva uscături, cari ar puteți în padure, ca mi țil prind pădătorii i iau cele vre o câteva uscături scoase de sub zăpadă și după ce s'a dus jumetate degerat de a casă, jumetate a mai inghetat grăpând cu mânilor prin zăpadă după uscături, i leagă mânilor în spate dacă nu vrea să plece la cuventul cel dintăiu al pădătoriiului și îl inchide flamând, inghetat de frig și obosit, ca să respălătească pedepasa, care nu este în stare să o plătească în bani.

Vra puu de vită nu cotează să puie piciorul în pădure, și bine este așa, pe unde pot strica vitele, pe unde ajung să roadă lugerii din care cu timpul au să crească lemne mari. Unde însă lemnele sunt mari și rari și este earbă frumoasă, nu e păcat de Dumneșeu, ca earba aceea să se prăpădească acolo nefolosită de nimenia? Dar să ăicem că știu domni din cărți, ceea ce nu scim noi din pățanie. Dacă e așa, pădătorii pădurilor n'ar trebui să sufere, ceea ce se întâmplă pe unele locuri, adecă nici boii domnilor, căci strică ai sătenilor, strică și ai domnilor, că nu credem să fie unii mai cu minte decăt ceialalți. Boii tot boi, fie ai cui vor fi.

Străjnicia prea mare de o parte și uitatul printre degete de ceialaltă parte, aduce pe omul nepriceput la credința, că străjnicia este numai pentru ca săl năcăjască. Aceasta îl face să cinstască legea numai de silă, pentru că omul de rënd își dice, dacă ar fi legea așa de sfântă cum i se spune lui, ar trebui să o pădească toți de o potrivă.

În zadar i ăicem noi cesti, cari mai scim câte ceva mai mult, că păcatul unuia nu îndreptătește pe tot omul la păcat, căci dacă sare cineva în fântână nu trebuie să sărăm cu toții.

Poporul nostru nu e reu din firea lui. Dăi ici și colea în necăsurile lui puțințel ajutoriu și îndreptare bună ca să priceapă și el că îndreptarea este spre binele lui și faci minuni cu el. Vădându se asuprit de multe părți, crede pe urmă, că tot ce i se poruncește este spre răul lui și așa nu e mirare, că se face și îndărătnic.

De aceea el nu vrea să șcie, că ar fi bine, ca în sat să fie căile regulate adecă: astupate gropile, rețedate ridicăturile, făcute poduri preste pârăue, trase șanțuri pe de margini, ca în vreme de ploaie să se scurgă apa și unde este nășip și petriș în apropiere să presare calea cu nășip și petriș. Și la noi în țară mai în toate părțile se gășesc de aceste. Căte dealuri sterge nu ascund și nășip și petriș destul? omul ar trebui numai să răcimă puțințel țărina ce le acopere și să se folosască de ele. Căță pagubă nu are săteanul din nescința lui nu și poate face inchipuire de căț acela, ce locuiesc într'un sat cum sunt ale noastre mai dinlăuntru în țară.

Din cele mai multe să luăm numai o împiegurare. Avem după Dăeu și oamehii cei buni, cari stau în fruntea trebilor noastre, căte o școală mai bună decum era sau nu era mai demult pe vremea părinților noștri. Dă Dăeu căte o earnă mai moale ca cea din anul acesta și poate și mai

cu pic. Atunci pământul se moaie și se face căte un glod căț în ulițele satului, de omul mare abia mai poate eș din curte. Cum poți cere acum dela nesce copii plăpândi de căte șese ani se innoate di de di de căte două ori înainte, și de căte două ori după ameați printr'un noian de noroiu până la școală? Urmează că cei mai îndepărtați și pot să ăic cei mai mulți șed acasă partea cea mai mare din lunile în care e deschisă școala. Anii trec, copii cresc, toată vara de cum se desprăvărează până dă zăpada sunt tot la lucrul câmpului, și dacă au și învățat ceva în vre o câteva săptămăni căț au umbat la școală, uită tot, încăt în eara viitoare eară incupe dela început și pe urmă când trec anii de școală și numai merg nici eara se pomenesc, că pentru ei a fost școala înzădar. (Va urma).

Varietăți.

* (Mulțămită publică). Corpul învățătoresc dela școala capitală din loc pătuns de marinimositatea stimaților domni, arătată cu ocaziunea balului arangiat în 30 Decemvre 1879, în folosul bibliotecii școlare își permite a aduce la cunoștința publică numele acelor binefăcători precum urmează:

D. D. Nicol Penciu, jud. r. 3 fl., Nicolau Strevoiu adv. 3 fl., Nicolau Garoiu, adv. 2 fl., Ioan Lengar, adv. 2 fl., Ioan Raț, 2 fl. 50 cr., Ioan Tipeiu, protop. 2 fl., Ioan Petric, protop. 2 fl., Ioan Dan, preot 2 fl., Traian Meșian, preot 2 fl., George Ucenescu, cantor 4 fl., Frideric Galter, forestiar 2 fl., Fr. Orelt, castelan 2 fl., Ignatz Hellmütz, pr. rom. c. 2 fl., Aldimir Badiu, not. cerc. 2 fl., Nicolau Moldovan, v. pret. 2 fl., George Proca, învăț. 2 fl., Ioan Gogonea, prov. 2 fl., Nicolau Grozea ampl. 2 fl., Bratu Tipeiu, primar. 2 fl., Todor Vulsan, comerc. 2 fl., Floarea Campean 2 fl., Spiridon Bobinca econom 2 fl., Andreiu Șenchea, 2 fl., 50 cr., Stanciu Garoiu, diurnist 1 fl. 50 cr., D. 2 fl., Ioan Gărnița, misar 1 fl. 50 cr., George Boamben, neguț. 1 fl., Demetrie Eremia, neguț. 1 fl., Demetrie Cioflec, învăț. 1 fl., Leontie Pușcariu, paroch 1 fl., Ioachim Cuirea, învăț. 1 fl., Ilariu Reit, învăț. 1 fl., Ștefan Iosson, învăț. 1 fl., Nicolau Guguian, v-not. 1 fl., Ioan Vlad, v-not. 1 fl., Nicolau Cinteia, medic 1 fl., Constantin Ioanovicu, 1 fl., Constantin Ioanovicu, junior 1 fl., Dimitrie Ioanovicu, 1 fl., Ioan Molnar. 1., Stan Coleș, propr. 1 fl., Ioan Jaja, v-primar 1 fl., Bucur Comșa, insp. silv. 1 fl., Ștefan Meșian, 1 fl., Nicolau St. Pana, 1 fl., Jarca Sona, 1 fl., Nicolau Dardaicea, 1 fl., Ioan Șenchea, 1 fl., Karácson, 1 fl., Ioan Vulsan, 1 fl., Ștefan Garoiu 1 fl., Ioan Ghimbașan, 1 fl., Irimie Nan, 1 fl., Teodor Sperkez, 1 fl., Nicolau Pop, jun. 1 fl., Ioan Noaghea, 1 fl., Ștefan Bulmez, 1 fl., Ioan Taflan, 1 fl. 70 cr., George Belissimus Inv. 10 fl., 70. Ioan Giurgiu, 1 fl., Suma 88 fl.

Spesele 63 fl. 62 cr. După a căror subtragere rezultă un venit curat de 25 fl. 8 cr.

Pentru această faptă generoasă primească toți st. Domni și pre această cale profundă mulțămită și în special mult st. Domn Nicolau Garoiu adv. care prelungă ajutoriu banesc, avu bunăvoința de a dona bibliotecii școlare prețiosul op. „Conversations Lexicon”, precum și onorata redacțiune a „Convorbirilor literare”, care a binevoit a ne trimite gratuit de 2 ani jurnalul, ce l redige.

Zernesci în 28 Ian. 1880.

Corpul învățătoresc.

* (Scrisorile lui Petru Cel Mare) se adună încă dela 1872 de o comisiune ad hoc după ordinea ac-

tualului împărat. Voesc a forma din ele un volum care se cuprindă corespondența urmată de marele reformator al Rusiei. Acest volum, care va cuprinde 115 foi, format mare și va fi un prețios material pentru cei ce vor vră să studieze domnia și epoca lui Petru Cel Mare, se va termina în cursul anului acesta.

* (Un Român împușcat de o sentinelă rusă). Ni se comunică din comuna Ștefănesci, județul Botoșani, că un locotitoriu fruntaș din aceea comună, V. Berijan a fost împușcat de o sentinelă rusă pe teritoriul românesc. — Lată cum s'a petrecut faptul: V. Berijan, vădând că Rusul trece Prutul pe ghaiaș spre a fura nise balercute cu rachiu ce se aflau pe malul românesc, se duse înaintea lui spre a l împedeca de a comite acest furtișag. Rusul atunci își descără arma asupra nenorocitului Berijan, care cădu mort pe loc, glonteile îi pătrunsesse corpul, eșind prin spinare. Rusul voi a tiri cadavru la mijlocul Prutului, pe teritoriul rusesc, și a scăpa astfel de pedeapsă, însă fu împedecat de mai mulți Români, cari alergară la locul omorului, unde veniră și vre-o 2 ofițieri Ruși. Acești din urmă nu gășiră altceva mai bun de făcut decăt a deșerta rachiu din balercute; ear Românii luară pe omul împușcat. Imediat d. Răilean, procurorul județului, se transportă la fața locului unde împreună cu subprefectul, medicul, și primarul în fața satului întreg, care era în picioare și cuprins de indignațiune murmură în contra acestei crime, au constat faptul. Femeia împușcatului a cerut o despăgubire de 2000 galbeni. Lucrările sunt înaintate guvernului, care nu le îndoiu, că se va silă a lua măsurile convenite pe calea diplomatică. Locuitorii de pe malul Prutului se plâng neconcentri contra abusurilor comise de soldații Ruși.

„Resb.”

* (O mare nenorocire) s'a întâmplat — după cum ne spune Românul în timpul sărbătorilor Crăciunului la Nicolopi. Faptul, pe care nu l' aflarăm de căț acum, este următorul:

„Mai mulți locuitori din Turnu-Măgurele, ducându-se a doua di de Crăciun la Nicolopi ca să petreacă, și aflându-se în apropiere de fortul Bași-Tabia, unul din vizitatori aruncă o țigară, care, cădând peste nise mușuni din resbelul turco-rus, produse o esplosiune teribilă, care aruncă în aer pe toți cei din apropiere. A fost 9 morți sau dispăruți și 7 răniți, între cari o fată de 14 ani, care a fost rănită la ambele picioare și care a ramas în spitalul din Nicolopi.”

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Viena, 13 Februarie n. Amendouă delegațiunile persistă căț pentru unica diferență (neaplanată) relativă la clădirea unei casarme în Seghedin prelungă resoluțiunile lor; din acest motiv Sămbătă se va face votare comună asupra acestui punct.

Berlin, 13 Februarie n. Parlamentul german a ales pe contele Armin Boitzenburg (din partida imperială) contra lui Bennigsen (național liberal) president, pe Frankenstein (centru) de primul, pe Hölder (național liberal) de al doilea vice-president.

Grănele Americii și ale Rusiei.

Cestiunea esportului cerealelor fiind de cea mai mare vitalitate pentru noi, punem în vedere lectorilor următoriu articol de fond, din „Noul Timp” relativ la concurența, ce America face Rusiei în comerțul grănelor: Esportațiunea cerealelor formează

jumătate din comerțul exterior al Rusiei. O mare parte din statele Europene occidentale sunt forțate ca să importeze grâne din afară. Aproape a treia parte din grâul ce se află pe marea piață europeană provenia până aci din toată țara noastră, în acest din urmă timp însă America de nord ne a făcut o concurență, care este foarte vătămătoare.

Sunt persoane care au creștut mult timp, că prețul hectolitriului de grâu, adus în porturile uniunii americane, era prea urcat pentru ca Statele-Unite să poată esporta cantități mari în Europa. America însă a ameliorat foarte mult de atunci căile sale de comunicație și grâul provenit din statele centrale ca și din statele riverane ale Misissipului a putut fi vândut pe piațele Europene cu un maximum de 1 rublă și 50 cop. pudul, adică 13 rubele ceterverta, care e prețul mediu cu care se vinde și grâul rusesc. Odată atins acest rezultat, America n'a făcut decât să își desvolte produștiunea sa agricolă, și esportarea sa a ajuns proporțiuni considerabile.

Dacă studiam pe de altă parte cifrele esportației cerealelor rusesci vedem, că în 1870 această esportație a s'a ridicat la 21 milioane de ceterverte și că în primele șase luni ale anului 1879 această esportație a atins 35 milioane, ceea ce constituie deja o sporire de 14 milioane mai mult de cât în 1870. Se vede deci clar, că concurența Statelor-Unite n'a avut de efect de a paralisa comerțul nostru exterior. Acesta a crescut din contră în anii din urmă, dar din nenorocire trebuie să recunoaștem, că această creștere nu e rezultatul unei desvoltări reale a produștiunii noastre agricole, ci al unei scăderi în consumația interioară în profitul comerțului cu străinătatea.

Nu putem să repetăm în de ajuns, că ceea ce e necesar țării noastre e, ca cultura să devină intensivă în loc de a rămâne estensivă cum este astăzi. Afară de câte-va provincii din Sud Est, cultura estensivă a devenit imposibilă în Rusia, și e timpul ca procedurile noastre agricole să se îmbunătățească. Numai cu această condiție vom pute în viitor să luptăm și să eșim victorioși din lupta cu Statele-Unite. Memoriile societății de agricultură din Rusia meridională conțin în privința aceasta date foarte instructive.

În ele se relevă că în 1876 cele 37 de state și teritorii ale uniunii au produs 425 milioane de hectolitri de porumb, pentru o sumă de 2 miliarde 473 milioane de franci. Această produștiune care ni se pare enormă, e de-abia suficientă pentru consumația interioară a Statelor Unite: astfel esportația porumbului n'a fost decât 16½ milioane de hectolitri, adică 4 la sută din cantitatea produsă. Produștiunea de grâu a fost de 96 milioane de hectolitri împărțiți pe 11 milioane de hectare de semănături, adică 8,76 hectolitri de hectarul semănat. Aceasta e un grad de fertilitate ce ar păre neindeslătuitoriu în Europa occidentală. Din aceste 96 milioane de hectolitri, 18 milioane au fost esportate în boabe și 7 milioane în făină, totul pentru suma de 482 mil. 645,000 de fr. Prețul mediu de vânzare al unui hectolitru de grâu în porturile Americi a fost deci de 19,37 fr. Adăogând speșele de transport în Europa, de asigurare etc., se vede că prețul vânzării unui hectolitru de grâu american pe piațele Franciei de exemplu, trebuie să fie de 22 fr. sau cu drepturile de vamă și alte speșe de aproape 24 fr.

Care este, în aceste condițiuni, măsura exactă a pericolului ce oferă pentru noi concurența americană?

Produștiunea medie a unui hectar în Statele Unite a fost pentru cei din urmă cinci ani de 10 hectolitri (adecă 5,2 ceterverte de deciatină). Unele state au avut cu toate aceste o produștiune mai mare; în Ohio, de exemplu, ea a fost de 15 hectolitri de hectar. Cultura e cu mult mai puțin intensivă în Statele-Unite decât în Englișterea, unde în anii cei buni recolta medie se ridică la 27 hectolitri de hectar.

Prețul de 24 fr. ce am presupus a fi acela al unui hectolitru de grâu american în porturile Franciei e cu mult inferior realității; la Havre, de exemplu, hectolitru de grâu american se vinde în acest an cu 27 fr. Grâul rusesc chiar (calitate inferioară celui alb) costa la Nord-Vest 17 fr. 80 la începutul anului 1879. Prețul transportului din America în Europa variază foarte mult; îl balansează între 4 fr. 45 și 7,80 cuintalul. Era mai jos de 5 franci cuintalul.

Conclusiunile la care se opresc memoriile societății de agricultură sunt, că pentru a pute lupta cu isbândă contra Statelor-Unite, e o condiție pentru noi indispensabilă, ca să obținem o recoltă de cel puțin patru ceterverte de deciatină. Speșele de produștiune în meadă-șua Rusiei sunt de 25 până la 30 rubele de deciatină; evaluând între 8 până la 10 rubele prețul unei ceterverte de grâu pe loc, venitul pe deciatină este de 7 până la 10 rubele. Această condiție odată împlinită dacă mai aducem încă câteva îmbunătățiri în procedurile noastre de cultură și dacă obținem o scădere în prețul muncii, care e prea ridicat în Rusia de meadă-șii, lupta va fi ușoară și nu vom mai avé se ne temem în nimic de concurența noastră. „Dem. Naț.“

Pentru inundați.

București, 18/30 Ianuarie 1880.

Domnul meu!

Societatea artistilor dramatici, voind a veni în ajutorul nefericitorilor inundați din Transilvania, a dat la 3/15 Ianuarie a. c. în sala Teatrului Național, o reprezentație extraordinară, a cărei venit l'au destinat ușurării suferințelor acelor nenorociți.

Cu deosebită plăcere me grăbesc, domnul meu, a vă înainta micul produs al acestei reprezentații în suma de lei trei sute cincizeci și șese bani ³⁰/₁₀₀ Nr. 356, ³⁰/₁₀₀ rugându-vă să bine voři a primi acest modest ajutor pentru nenorociții frați de peste Carpați din partea artistilor nostri ca o manifestare a simpatilor ce nutresc pentru Românii din vecina țară.

Primiți, ve rog domnul meu, asigurarea considerațiilor mele. Directorul general al teatrelor.

Ioan Ghica m/p. Vieroșan. m/p. secretar.

Lista Nr. 5

a contribuțiilor încurse la comitetul subsemnat în fotosul inundațiilor. *)

- Transportul totalului din Lista Nr. 4 publicată în Nr. 13 a. c. al „Telegrafului roman“ fl. 1222.90
- Societatea artistilor dramatici din București ca produs al unei reprezentații extraordinare date la 3/15 Ianuarie a. c. în sala teatrului național din București lei 356 40 bani fl. 160.34
- Nicolau Petrescu, oficial la institutul „Albina“ în Sibiu 2.—
- Ioșif Popescu, oficial la institutul „Albina“ în Sibiu 2.—
- Romul Petric, oficial la institutul „Albina“ în Sibiu 2.—
- R. G. Balaș, oficial la institutul „Albina“ în Sibiu 1.—
- D. administrator pșec Moise Toma din Sibiu, predă o listă

trimisă de cătră parochul din Tilișca d. Petru Juga cu următoarele sume colectate în numita comună: Cassa bisericească gr. or. 5 fl., Cassa comunală 5 fl., Ioan Iosof, paroch 50 cr., Petru Juga, paroch 1 fl., Stefan Milea, notariu 1 fl., Vasile Juga, arendator 1 fl., Avram Florea 1 fl., Daniel Iosof, primar 50 cr., Ioan Florea 20 cr., Pantilimon Banciu 10 cr., Dumitru Crăciun 20 cr., Leonte Popa 20 cr., Ioan Popa 20 cr., Gligor Răecu 20 cr., Nicolae Miclăș 20 cr., Isaia Fracea 20 cr., Petru Rodean 30 cr., Simeon Fracea 20 cr., Pavel Banciu 20 cr., Ioan Nan 10 cr., Ioan Banciu 20 cr., Stefan Bratu 20 cr., Vasile Voicu 20 cr., Simeon Fracea 10 cr., Achim Muntean 10 cr., Ilie Stanea 10 cr., Dionisie Juga 20 cr., Ioan Neșea, învățatoriu 20 cr., George Bratu 20 cr., Dionisie Stroe 10 cr., Avram Porica 10 cr., Dumitru Florea 15 cr., de la mai mulți 1 fl. 50 cr., în total fl. 20.65

Dr. Ioan Mihalyi și doamna soție din M. Sziget fl. 10.—

Totalul cu șua de astăzi fl. 1420.89

Sibiu, 10 Februarie n. 1880.

Comitetul central pentru ajutorarea inundațiilor.

*) Căuțările sumelor trimise la acest comitet vor urma prin publicare în ziarul de aici „Telegraful Roman“ și „Observatorul“. La cerere însă sumele se vor cuita și separat.

Bursa de Viena și Pesta
din 10 Februarie 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	101.85	100.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—	78.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	95.75	93.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	81.25	81.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	117.50	117.50
Obligațiuni ung. de rescumpărare a mătului	89.50	89.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorșire	85.—	85.—
Obligațiuni urbariale țemeșane	88.—	88.—
Obligațiuni urb. țemeș. cu clausulă de sorșire	—	86.75
Obligațiuni urbariale transilvane	88.—	88.25
Obligațiuni urbariale croato-slavo-venice	90.—	—
Obligațiuni ung. de rescumpărare (ceimei de vin	90.75	90.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	70.50	70.30
Datorie de stat în argint	71.55	71.50
Renta de stat austriacă	84.70	84.50
Sorșii de stat dela 1860	129.50	130.—
Aeșțiuni de bancă austro-ung.	839.—	838.—
Aeșțiuni de bancă de credit ung.	301.—	299.50
Aeșțiuni de credit austriac	272.75	272.—
Argint	—	117.—
Galbin	5.53	5.47
Napoleon	9.35	9.35
100 marce nemșet	57.70	57.75
Londan (pe polșia de trei luni)	116.95	117.—

Economico.

Sibiu, 10 Februarie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 8.40—9.40; Grâu sêcărșe, fl. 6.90—7.90; Sêcărșă fl. 5.40—5.80; Orș fl. 4.20—4.60; Orș fl. 2.90—3.30 Cuceruz fl. 4.90—5.30; Mălaiu fl. 6.—6.50; Cartofii fl. 1.60—2.—; Semênță de cânepă fl. 9.—10.—; Mazere fl. 6.—7.—; Linte fl. 11.—12.—; Fasole fl. 6.—7.— pro 50 chilo; Fână de păne fl. 7.50; Sălină fl. 28—30; Unșoare de porc. fl. 25—26; Său brut pro 50 chilo fl. 16—17; Său de lumină fl. 24—25; Luminări de său 50 chilo fl. 28—29.50; Săpand. 20—20.50; Fân 50 chilo fl. 1.05—1.15; Cânepă pro 50 chilo fl. 16—18. Lemne vîrtosane de foc pro metrucubic fl. 3.50 Spirit pro grad 65—60 cr. pro chilo: carne de vită 42—46 cr.; Carne de vîșol 55—65 cr. carne de porc 48—50 cr.; carne de berbec 30—32 cr.; ouă 10 de 35 cr.

Făgăraș, 6 Februarie n. Pro hectolitru Grâu fl. 9.—10.; grâu sêcărșe fl. 7.—8.; sêcărșă fl. 5.20—5.60; orș 4.60—5.; ovăș fl. 2.80—3.; cucuruz fl. 4.40—4.80; mălaiu fl. —; Sămânță de cânepă fl. 9.—10.—; mazere fl. —; linte fl. —; fasole fl. 6.50—7.; crumponof. 1.40—1.80; pro 100 chilo: Sălină fl. 70—80; său brut fl. —; său de lumină fl. 38—40; unșoare fl. 56—58; cânepă fl. 36—38; semênță de in fl. —; sêpan fl. —; fân fl. 2.40—2.60; spirit pro grad 10½ cr.; pro chilo carne de vită 40 cr. carne de vîșol 44 cr.; carne de porc 40 cr.; carne de miel (un miel intru) fl. 4—4.80;

(Boala Vêrsatului la oi). Această boală de care oile sufer primăvara și toamna, se fatinde de multe ori prin contagiune până la distanțe foarte mari. Această respândire se face prin ajutorul paserilor, cum sînt ciiorile și coșofenele, cari obicnuesc de a se pune pe spinarea animalelor bolnave, și astfel se duce boala dela o turmă la alta foarte depărtată de locul molipsirii.

Boala vêrsatului este una din calamitățile cele mai mari pentru viticulțură căci șecărând turme întregi pricinuesc pagube enorme.

Vêrsatul de calitate cea rea, se manifestează astfel; capul se umflă enorm, ochii se înlece de materie, expirația e grea și înșoșită de șforărituri, nările sînt astupate de materie mucoasă, oaia respiră cu gura căscată, toată atmosfera oaci are un miros cadaveric, bubele de vêrsat cari se lătesc peste copul întreg, încât îl fac să fie numai o rană, ochii și buzele se distrug, dară cade împreună cu bucăți mari de carne; la unele oi afectate de această formă a vêrsatului moartea urmează abia după 18—21 zile.

La vêrsatul de calitate bună se formează pe corpul animalului mai puține bube, cari sînt bulbucale cu buricuri și încugurate cu nesce țarcalamuri de mărimea unei monede de 2 bani. Puroiul acestor bube poate fi întrebuințat ca un preservativ altoind cu el oile, poate se scape de mortalitate o turmă întreagă.

Dacă această operație de altoire se face la oi sântoșe atunci vêrsatul devinind o stare normală se inoculează în organismul animalului, și este preservativul cel mai bun contra vêrsatului natural.

Spre a se păștra vaccina pentru anul viitor se ia puroiul după ce coace bine și se pune în pene de gască, care se astupă bine cu ceară tare se învâlesc în cărpe și se așează într'un vas de sticlă, care se acoperă cu un geam de sticlă, și apoi se îngroapă într'un loc uscat sub acoperământ ca să nu străbată cea mai mică umezeală.

Pe la 15 Septemvre se scoate vasul cu vaccină din pământ, pregătindu-se mai înainte așă cam groasă de bumbac, care se taie în bucăți de 7 centimetri și în numărul cărlanilor de altoit. Așa se înmoaie în vaccina din pană, care de va fi cam groasă se va adăoga puțin lapte călduț până ce se va face întocmai ca naturală, și apoi cu ajutorul unui ac se petrece așa prin pelea fără de pîr de desuptul coadei, lășându-se așa prin pele și înodându-se ambele capete.

Această operație trebuie făcută în pripă căci vaccina fiind destupată se evaporază îndată din peană în timp de 2—3 ore și astfel rămâne fără nici o putere.

Prin acest metod rînoindu-se vaccina în fe-care an se ajunge la o vaccina perfecționată scutind astfel turme întregi de erupțiunea acestui flagel epidemic.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 16 Febr. și 16 Martie imob. lui Avram și George Matej în Nagy Körtvelyes (jud. cerc. Șomcuta mare); în 9 Martie și 9 Aprilie imob. Sorșei Vale în Tomești (jud. cerc. Baia de Criș); în 12 Martie și 12 Aprilie imob. lui Constantin și Elena Bariș în Turda; în 18 Martie și 20 Aprilie imob. lui Constan și Dumitru Vancea Mireștean în Dilăul românesc (trib. Turda); în 17 Febr. și 17 Martie imob. lui Martin Töșner în Bălăciaciu (jud. cerc. Husușeu); în 16 Febr. imob. lui George Blaga în Giogiu (trib. Deva); în 16 Martie și 16 Aprilie imob. lui Moise Bedô în S. Kôrșpatak; în 6 Martie și 8 Aprilie imob. lui Lazar Ișkocs în Zalan (jud. cerc. Sângiors); în 24 Febr. imob. Cătarinei Miess în Sibiu; în Febr. imob. lui Nicolae Șerban și soși în Ruș; în 21 Febr. imob. lui Ioan Mihai în Tichindeal, în 23 Febr. imob. rêmăsului după Iacob Klôss în Cașolț (trib. Sibiu); în 19 Febr. imob. lui David Hercz în Pipeșul-șășos (jud. cerc. Teaca); în 20 Febr. imob. soșiei lui George Thury în Ghelenja.